



## ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА ПРЕЗ ЧЕТВЪРТТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2008 ГОДИНА

По предварителни данни на Националния статистически институт (НСИ) през четвъртото тримесечие на 2008 г. са завършили с осъдителна присъда делата за 8 766 извършени престъпления. Броят на осъдените лица с влезли в сила присъди е 9 749. В сравнение с четвъртото тримесечие на 2007 г. се наблюдава намаление с 5.0% на престъпленията, завършили с осъждане и със 7.0% на осъдените лица (Приложение 1).

В извършване на престъпления са обвинени 11 105, което е с 16.4% по-малко в сравнение с четвъртото тримесечие на 2007 година. Ефективна осъдителна присъда са получили 6 480 лица (58.4%), а условно осъдени са 3 269 лица (29.4%). Оправдателна присъда са получили 304 обвиняеми, а на 48 лица делата са били прекратени. От наказателна отговорност са освободени 1 004 лица.

**Общопасните престъпления**<sup>1</sup> са на първо място по брой и относителен дял в наказаната престъпност. През четвъртото тримесечие на 2008 г. са наказани 3 676 престъпления от този вид. Те са 41.9% от общия брой на престъпленията, завършили с осъждане. Осъдените лица за тези престъпления са 3 631, като спрямо четвъртото тримесечие на 2007 г. се наблюдава увеличение с 13.3%.

Осъдените лица за престъпления по транспорта и съобщенията са 3 132. Те съставляват 86.3% от общия брой на осъдените лица за общопасни престъпления, като в сравнение със съответното тримесечие на 2007 г. се наблюдава увеличение с 5.8 процентни пункта.

Броят на наказаните престъпления, свързани с наркотични вещества, намаляват със 7.5% и достигат 245 броя. При осъдените лица е налице намаление със 17.9% (от 301 през четвъртото тримесечие на 2007 г. на 247 през същото тримесечие на 2008 г.).

Броят на наказаните **престъпления против собствеността**<sup>2</sup> е 3 246, или 37.0% от всички наказани престъпления. Осъдените за тези престъпления са 4 288 и те съставляват 44.0% от общия брой на осъдените лица. Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, завършили с осъждане. С присъда са завършили 2 394 престъпления от този вид. Осъдените лица са 3 361. Лицата на възраст 18 – 24 години са с най-голям брой и относителен дял – 1 271 лица (37.8%), следвани от осъдените лица на възраст 14 – 17 години – 645 (19.2%), на възраст 30 - 39 години – 565 (16.8%), и тези на възраст 25 – 29 години – 546 лица (16.2%).

През четвъртото тримесечие на 2008 г. са осъдени 344 лица за извършени 269 грабежа. В сравнение с четвъртото тримесечие на 2007 г. се наблюдава намаление на осъдените лица и наказаните престъпления за грабежи съответно с 22.5 и 24.6%. Най-голям е делът и броят на осъдените лица, извършители на грабежи, на възраст 18 – 24 години – 149 лица (43.3%), следвани от лицата на възраст 14 – 17 години – 66 (19.2%) и тези на възраст 25 – 29 години – 61 лица (17.7%).

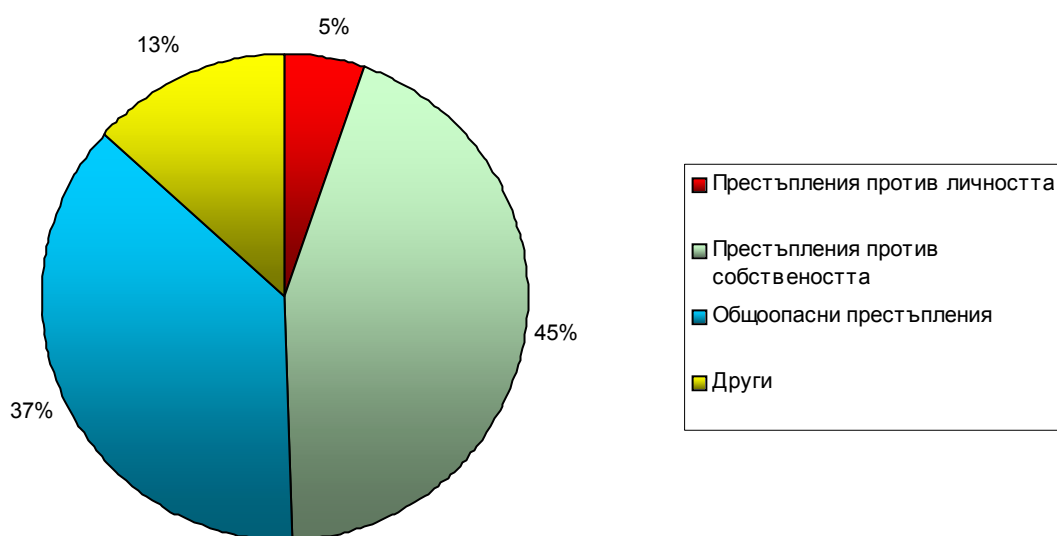
<sup>1</sup> В общопасните престъпления се включват престъпленията, извършени по общопасен начин или с общопасни средства, по транспорта и съобщенията, против народното здраве и против околната среда, при използване на атомната енергия за мирни цели и други общопасни престъпления)

<sup>2</sup> В престъпленията против собствеността се включват следните престъпления: кражби и грабежи на имущество, присвоявания, измами, изнудване, вещно укривателство, унищожаване и повреждане на имущество.

През четвъртото тримесечие на 2008 г. броят на наказаните **престъпления против личността**<sup>3</sup> е 570, или 6.5% от общия брой на престъпленията, завършили с осъждане. През четвъртото тримесечие на 2008 г. са осъдени 52 лица за 48 извършени убийства (довършени и опити) – при съответно 57 лица и 51 убийства през същото тримесечие на 2007 година.

Спрямо четвъртото тримесечие на 2007 г. броят на наказаните **документни престъпления** и осъдените за тях лица се увеличават съответно с 34.4 и 22.4% и достигат до 246 престъпления и 186 осъдени лица.

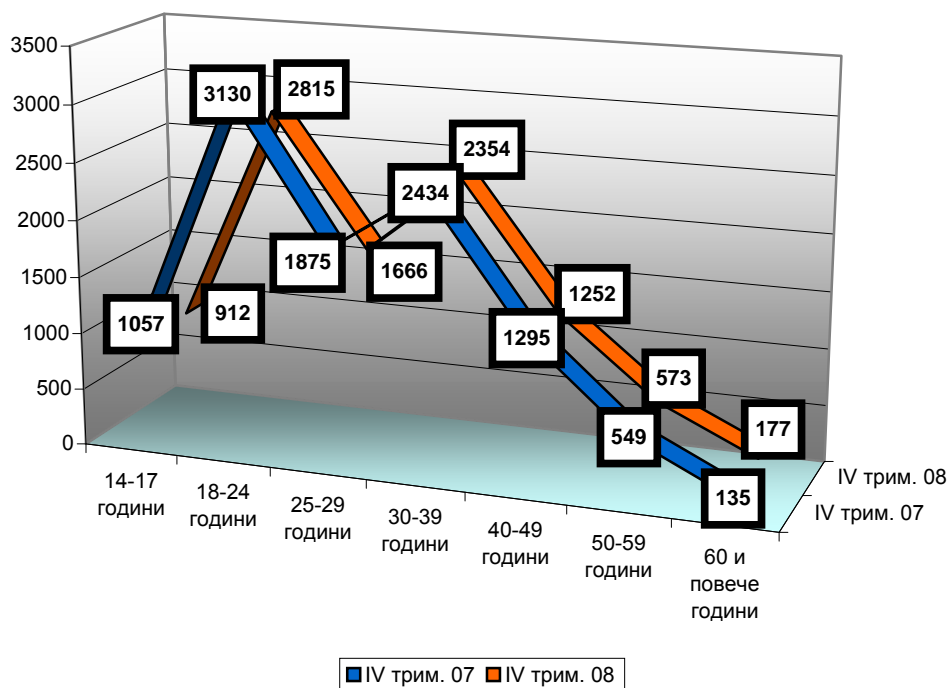
Значително увеличение се констатира при осъдените лица за превеждане през граница с 2.4 пъти и при престъпленията по служба с 2.3 пъти.



**Фиг.1 Структура на осъдените лица по глави от Наказателния кодекс през четвъртото тримесечие на 2008 година**

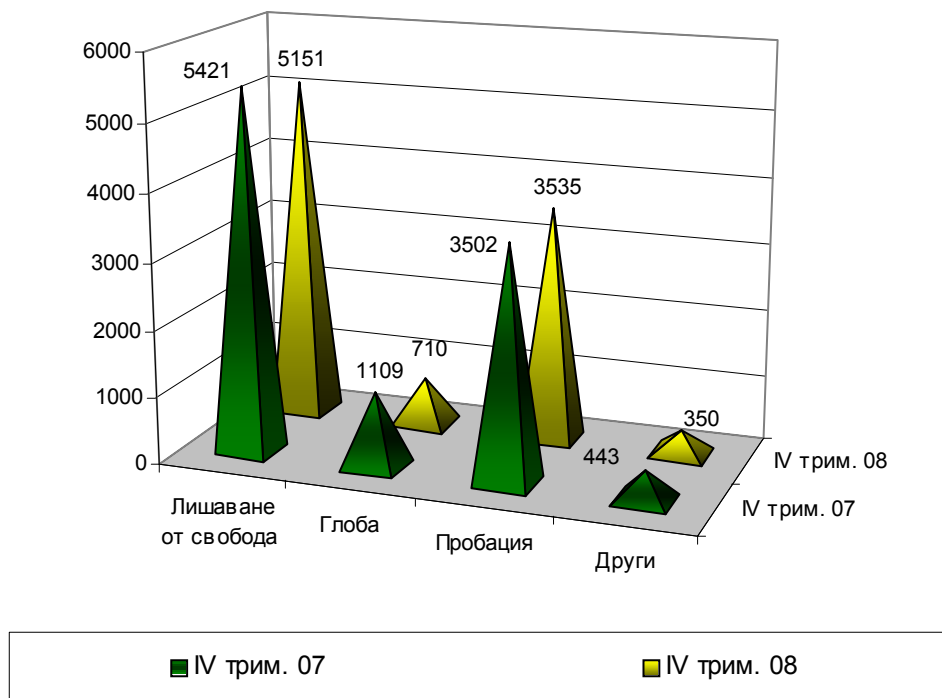
<sup>3</sup> В престъпленията против личността се включват: убийство, телесна повреда, злепоставяне, отвлечане и противозаконно лишаване от свобода, принуда, издаване на чужда тайна, обида и клевета, разврат (вкл. изнасилване) и трафик на хора.

Осъдените лица на възраст 18 – 24 години са на първо място по брой и относителен дял в наказаната престъпност. Техният брой е 2 815 и те съставляват 28.9% от общия брой на осъдените лица. Следват осъдените на възраст 30 – 39 години – 2 354 лица (24.1%), над 40 години – 2 002 (20.5%), на 25 – 29 години – 1 666 (17.1%) и тези на 14 – 17 години – 912 лица (9.4%).



**Фиг.2 Брой осъдени лица по възрастови групи през четвъртото тримесечие на 2007 и 2008 година**

Лицата, осъдени на лишаване от свобода, са 5 151 (52.8%), като с най- голям брой и относителен дял са осъдените на лишаване от свобода до 6 месеца лица – 2 680 (52.0%) и на лишаване от свобода от 6 месеца до 1 година – 1 366 лица (26.5%). Наказанието пробация е наложено на 3 535 лица (36.3%).



**Фиг. 3 Брой осъдени лица по наложени наказания през четвъртото тримесечие на 2007 и 2008 година.**

## **ОСЪДЕНИ НЕПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА ПРЕЗ ЧЕТВЪРТТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2008 ГОДИНА**

През четвъртото тримесечие на 2008 г. са осъдени 912 лица на възраст 14 – 17 г., или те съставляват 9.4% от всички осъдени лица. Спрямо четвъртото тримесечие на 2007 г. се наблюдава намаление с 13.7%, когато този брой е 1 057.

С условна присъда са 145 непълнолетни лица, на лишаване от свобода са осъдени 158, на обществено порицание – 300, а наказанието пробация е наложено на 411 непълнолетни лица.

С най-голям брой и относителен дял са престъпленията против собствеността. Броят на осъдените непълнолетни лица е 739. За кражби и грабежи на имущество са осъдени съответно 645 и 66 непълнолетни и те съставляват 78.0% от общия брой на осъдените непълнолетни лица.

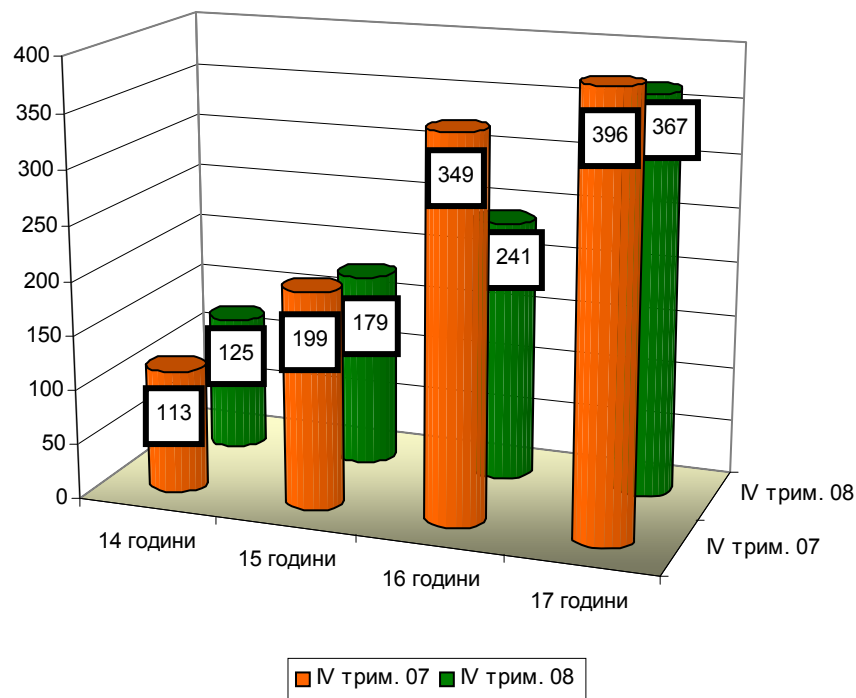
Общопасните престъпления са на второ място в наказаната престъпност сред непълнолетните (9.6% от общия брой на осъдените непълнолетни лица). Осъдени са 88 непълнолетни за извършени 86 престъпления от този вид.

Спрямо четвъртото тримесечие на 2007 г. при престъпленията против личността се наблюдава намаление с 33.9% на броя на осъдените непълнолетни лица, като те достигат до 41. За причиняване на телесна повреда са осъдени 24 непълнолетни, а за разврат – 10 непълнолетни.

За противозаконно отнемане на моторно превозно средство са осъдени 23 непълнолетни лица, което е с 36.1% по-малко спрямо четвъртото тримесечие на 2007 година.

Сред осъдените непълнолетни лица преобладават момчетата – техният дял е 96.1% (876 лица).

Повече от половината (66.7%) от осъдените непълнолетни са на възраст 16 и 17 години, а тези на възраст на 14 и 15 години, представляват около 1/3 от общия брой на осъдените непълнолетни.



**Фиг.4 Брой осъдени непълнолетни лица по възраст през четвъртото тримесечие на 2007 и 2008 година**

Не са учили и не са работили към момента на извършване на престъплението 430 непълнолетни, или 47.1% от общия брой на осъдените непълнолетни лица. Броят на осъдените непълнолетни лица, които са учили редовно, е 256 непълнолетни (28.1% от общия брой), а 22 непълнолетни (2.4% от общия брой) са работили без да учат.

От социално слаби семейства произхождат 292 непълнолетни (32.0% от осъдените непълнолетни лица), в конфликтна семейна, криминогенна семейна и в криминогенна приятелска среда са живели 177 непълнолетни (19.4% от общия брой).

С основно образование са били 397 непълнолетни (43.5% от общия брой на осъдените непълнолетни лица), със завършено начално образование – 280 (30.7% от общия брой), 180 (19.7% от общия брой) са неграмотни, 46 (5.0% от общия брой) са без начално образование и 9 (1.0% от общия брой) са със завършено средно образование.

## МЕТОДОЛОГИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Статистическите данни за наказаната престъпност са на база тримесечни данни, получавани от районните, окръжните и военните съдилища.

Обект на наблюдението е дейността на районните и окръжните съдилища по наказателните дела от общ, частен и административен характер. От 1998 г. е включена и информация за дейността на военните съдилища. Не е включена информация за резултатите от дейността на Върховния касационен съд.

Единици на наблюдение са престъпленията, завършили с осъждане и осъдените лица с влезли в сила присъди.

В броя на престъпленията и осъдените лица за дадена отчетна година се включват тези, на които присъдата е влязла в сила през същата година.

В броя на обвиняемите лица се включват осъдените, условно осъдените, оправданите, освободените от наказание и лицата на които делата са прекратени.

В броя на осъдените лица се включват всички осъдени лица на някакво наказание, включително и условно осъдените.

В броя на престъпленията, завършили с осъждане се включват всички престъпления, завършили с осъждане, независимо дали са извършени от едно или повече лица.

Възрастта на осъдените лица е посочена в навършени години. Непълнолетните са навършили 14 години, но не навършили 18 години.

Осъдените непълнолетни лица се включват в общия брой на осъдените лица.

Повече информация и данни за наказаната престъпност могат да бъдат намерени в интернет страницата на НСИ - <http://www.nsi.bg/SocialActivities/Crime.htm>

**1. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ЗАВЪРШИЛИ С ОСЪЖДАНЕ, И ОСЪДЕНИ ЛИЦА  
ПРЕЗ ЧЕТВЪРТТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2007 И 2008 ГОДИНА<sup>1</sup>**

Вид на престъплението	(Брой)					
	2007			2008 <sup>3</sup>		
	тримесечие					
	IV			IV		
	осъдени лица		престъпления, завършили с осъждане	осъдени лица		
	престъпления, завършили с осъждане	общо в т.ч. непълно- летни		общо в т.ч. непълно- летни		
<b>Общо<sup>2</sup></b>	<b>9227</b>	<b>10475</b>	<b>1057</b>	<b>8766</b>	<b>9749</b>	<b>912</b>
в това число:						
Престъпления против личността	572	605	62	570	528	41
от тях:						
Умишлено убийство (довършено и опит)	51	57	1	48	52	3
Причиняване на телесна повреда	301	317	35	268	283	24
Разврат	107	117	13	136	91	10
в т.ч. изнасилване (довършено и опит)	45	63	6	49	43	1
Престъпления против брака, семејството и младежта	119	119	-	102	97	1
в т.ч. неплащане на издръжка	108	107	-	88	85	-
Престъпления против собствеността	4072	5259	855	3246	4288	739
от тях:						
Кражба	2927	3982	729	2394	3361	645
Грабеж	357	444	85	269	344	66
Присвояване	62	73	-	50	49	-
Измама	247	270	6	155	161	4
Изнудване	13	15	2	11	14	2
Унищожаване и повреждане на имущество	159	151	12	172	168	11
Престъпления против стопанството	289	309	9	226	249	6
в т.ч. против мит- нически режим - контрабанда	38	44	-	21	23	-
Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система	41	34	-	41	36	-



Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции	404	461	9	361	426	7
в това число:						
Незаконно преминаване през граница	269	313	5	209	236	2
Превеждане през граница	26	33	-	48	80	1
Престъпления по служба	3	3	-	8	7	-
Подкуп	23	24	-	28	28	-
Документни престъпления	183	152	3	246	186	2
Престъпления против реда и общественото спокойствие	255	279	13	214	228	22
в т.ч. хулиганство	230	245	11	171	162	19
Общопасни престъпления	3236	3205	102	3676	3631	88
от тях:						
Палеж	25	23	2	25	28	1
Незаконно производство, притежаване и използване на оръжие, взривове и боеприпаси	159	146	4	130	120	3
Престъпления по транспорта и съобщенията	2612	2581	39	3190	3132	44
Противозаконно отнемане на МПС	118	138	36	67	82	23
Престъпления, свързани с наркотици	297	301	19	245	247	16
Военни престъпления	16	16	-	29	30	-

<sup>1</sup> С влезли в сила присъди.

<sup>2</sup> Вкл. осъдените лица за престъпления, извършени в чужбина.

<sup>3</sup> Предварителни данни.